

Українські ВІСТІ

Середа, 24 грудня 1947 р. — Число 93 (151) Рів III *** Mittwoch, 24. Dezember 1947 — Nr. 93 (151) Jahrgang 3

Розкол федерації профспілок

ЛОНДОН (ББС). 19 грудня. Сьогодні група антикомуністичних провідників французьких профспілок вирішила вийти з французької Федерації профспілок (СЖТ), що перебуває під впливом комуністів. Рішення прийнято більшістю голосів. В одній резолюції з цього приводу говориться: нова організація ставить собі за мету незалежність, професійного руху від усіх політичних партій. Резолюція обвинувачує комуністичну більшість Франції в порушенні статуту і вихотримати демократичних методів. Вона закликає всі професійні організації Франції відіслати представників до участі в конгресі, на якому буде утворено нову незалежну центральну профспілку. Делегати, що брали участь в голосуванні, репрезентують собою понад один мільйон робітників.

ПАРИЖ (Радіо-Мюнхен). 20 грудня. Представники антикомуністичної меншости СЖТ на чолі з Леоном Жуо обговорювали сьогодні питання утворення нової професійної організації. Службовці телеграфу і пошти погоджуються приєднатися до організації Жуо.

Чия це прайтина?

ПРАГА (ЮП). 19 грудня. Орган чехо-словацьких комуністів "Руде право" закликає населення повідомити поліцію про кожного, хто критично висловлюватиметься про Советський Союз і чехо-словацько-советський договір про дружбу. Часовис рекомендує своїм читачам занотовувати імена всіх осіб, що робитимуть такі зауваження, й інформувати про це поліцію. Часовис пояснює: "Допомогти на зрадників і порушників спокою—це не безчестя, а обов'язок перед батьківщиною."

Озброєння турецької армії

ЛОНДОН (Рейтер). 18 грудня. Як повідомляють вестери анкарське радіо, озброєння турецької армії новою американською зброєю буде закінчене ще до кінця березня 1948 р. В повідомленні подано точні дані про американську допомогу Туреччині і додано, що до турецьких портів уже прибули три кораблі з різноманітним вантажем (в тому числі бузівельним матеріалом), а два інші кораблі ще в дорозі до Туреччини.

Відень (ЮП). 21 грудня. 27 австрійських комуністів лийшли з комуністичної партії і приєдналися до соціалістичної.

Порівняння, некорисні для ССРСР

НЬЮ-ЙОРК (ГА). 21 грудня. За повідомленням "Голосу Америки", в зв'язку з грошовою реформою в ССРСР часовис "Нью-Йорк Таймс" аналізує в недавньому числі ціни і купівельну спроможність советського робітника. Нові ціни, переведені на зліткість робочих годин советського робітника, часовис прирівнює до годин праці американського робітника. За "Нью-Йорк Таймс", советський робітник одержує за годину 2,41 карбованці новими грішми. Це число взято з даних американського статистичного бюро за липень п. р. згідно з якими середній заробіток советського робітника становить 500 карбованців на місяць. Советський робітник працює 48 годин на тиждень (згідно з конституцією ССРСР). Середній заробі-

Запляновано наради без ССРСР

ЛОНДОН (Дена-Рейтер). 18 грудня. Після того, як наслідком непримиримої постави советського міністра закордонних справ Молотова Лондонська конференція припинилася і її відкладено на невизначений час, у Лондоні розпочалися наради західних держав з приводу питання, які висновки треба зробити з цього факту. Авторитетні політичні кола твердять, нібито Маршал не заперечує проти утворення якогось типу західно-німецької держави, але відхиляє укладення мирного договору з таким урядом. Беручи під увагу інформативну розмову Маршала з Бідо, рахуються з можливістю приєднання в недалекому часі французької зони до об'єднаних західних зон. Американські урядові

кола чекають відкриття переговорів між представниками США, Англії і Франції, що, за повідомленням французької пресової агенції АФП, почнуться в Вашингтоні 15 січня. Але, як і дотепер, західні держави намагаються уможливити співпрацю з Советським Союзом.

Кореспондент агенції Рейтер гадає, що першим наслідком припинення конференції будуть економічні й адміністративні реформи в західних зонах, тоді як, з другого боку, в східній зоні може посилитися політичний контроль. Наступними кроками в західних зонах кореспондент вважав: опублікування англійсько-американської угоди в справі фінансування об'єднаної зони, поширення повноважень економічної Ради, під-

готування грошової реформи в Західній Німеччині.

Трумен дивиться оптимістично

ВАШІНГТОН (Дена-Рейтер). 19 грудня. В четвер президент Трумен заявив, що з огляду на провал Лондонської конференції міністри закордонних справ він радий був би зустрітись—але лише у Вашингтоні—з Сталіном, але він нікуди не поїде з Вашингтону, щоб взяти участь у нарадах двох чи трьох—з Сталіном і Еглі. Останнім часом він не одержував від Сталіна ніяких приватних листів,—додав Трумен. Щожмо неспілку Лондонської конференції то він, мовляв, „заєм не почувася себе притіченим“; він вірить, що світ, нарешті, виграс мар.

* ПЕКІН (ГА). 21 грудня. За повідомленням із Маньчжурії, переконані комуністичні загони досягли перемоги над Мушану.

* ШАНХАЙ (РШ). 21 грудня. Комуністичні збройні сили фактично оточили столицю Маньчжурії — Мушань. Місто готується до облоги. Харчі в ньому настануть тільки на один місяць.

* ДАМАСК (АП). 20 грудня. В четвер сирійська урядова проголосила антикомуністичну партію за незаконну і закликає закрити всі її бірки в той же день.

* МОСКВА (РШ). 21 грудня. Складення бюджетського парламенту, приєднання страченого голови советської партії Н. Петрова, зв'язки з Болгарією до Туреччини.

* ВІДЕНЬ (ГА). 21 грудня. Як повідомляють в австрійському часовисі „Вінер Курір“, колишній австрійський міністер транспорту Кавер перебуває в советському концентраційному таборі в передмісті Вінер-Нойштадт. Він зміг за день до того, як готувався від'їхати до Женевы на конференцію залучити Радіо міністер транспорту зв'язки, що советська військова влада захопила так потрібні Австрії залізничні вагони і вивезла їх до ССРСР та інших східно-європейських країн.

* ЛОНДОН (РШ). 21 грудня. Англійські комуністи вимагають демісії Беніна, — заявив генеральний секретар комуністичної партії Англії Похит. За його словами, Англія не може терпіти фальшивої політики Беніна.

* ФРАНКФУРТ (ЮП). 21 грудня. В таборах ДП в американській зоні зареєстровано велику кількість народжень. Протягом перших десяти місяців цього року померли 1847 осіб, тоді як кількість народжень становила 11.514 осіб.

* ВАШІНГТОН (Радіо-Мюнхен). 21 грудня. Вчора почалися різкі канікули американського Конгресу, що триватимуть аж до 6-го січня. 7-го січня обговоренням Маршалового плану почнеться чергова сесія.

* РИМ (РШ). 20 грудня. В Італії відбувся страйк 300.000 робітників харчової промисловости. Консервні фабрики харчових продуктів зачинено.

* ПАРИЖ (ГА). 21 грудня. Американський „поїзд Дружба“ прибув учора до Парижа. Поїзд складається з 36 вагонів. Це перший із 10 таких поїздів, що розвизитимуть по Франції харчові продукти — різні види продуктів з США, завезені спеціальним „кораблем Дружба“ минулого тижня до Гаару.

* АТЕНИ (АП). 19 грудня. Дипломатичний представник США Карл Л. Ренкін подав довідома грецькому міністер-президентові Софулісу, що можлива урядова криза може неминуло вплинути на американську допомогу Греції. Останні дебати в парламенті дають підставу припускати, що теперішній грецький кабінет перебуває в небезпеці.

* МОСКВА (Радіо-Мюнхен). 21 грудня. Сьогодні в 5 республіках ССРСР відбулися вибори до місцевих советів.

* БЕОГРАД (ББС). 21 грудня. Югославська телеграфна агенція Танюж повідомила, що на суд проти сарденців у Пола деякі сарденці визнали себе за винних у шантажі. (Місто Пола, як відомо, недавно перейшло від Італії до Югославії.) Один з них нібито заявив, що зібрав інформацію для Ватикану, а інший нібито влаштував секретні радіо-передачі.

* ЛОНДОН (ББС). 21 грудня. Англійський військовий міністер Шинвел висловив почуття глибокого задоволення з приводу успіху торговельних переговорів між Англією й ССРСР. Це може сприяти, на його думку, політичному зближенню між обома країнами. Не зважаючи на фінансову нараду в Лондоні, Шинвел гадає, що „останнього слова ще не сказано“. Він, мовляв, не може повірити, щоб ССРСР хотів себе ізолювати.

Маршалів плян перед Конгресом

ВАШІНГТОН (ЮП). 19 грудня. В п'ятницю президент Трумен звернувся до Конгресу з посланням, у якому рекомендує асигнувати 17 мільярдів доларів на здійснення Маршалового плану відбудови Західної Європи. Послання складалося з 9000 слів. У ньому говориться, що прийняття Маршалового плану буде доказом того, що „вільні люди можуть згуртуватися, щоб боронити принципи свободи проти натиску тоталітарних держав.“

Як сказав президент далі, на перші 15 місяців потрібно 6,8 мільярда доларів. Одне це п'ять фінансовий тягар становить менше, ніж три відсотки прибутку США протягом терміну чинности допомогової програми.

10 пунктів Труменового послання

1. Термін Маршалового плану до 30 червня 1952 р.
2. Розподіл значної частини допомогового фонду в формі позик, що не підлягають поверненню (тобто дарована допомога—Ред.), і решти грошей у формі кредитів.
3. Зменшення сум, так щоб в останньому році програми вони складали тільки 1 мільярд 600 мільйонів доларів.
4. Допомогові фонди мають бути доповнені по зможі додатковими сумами з Світового банку, Канади й південної Америки, а також приватних інституцій.
5. Допомоговою програмою має керувати один єдиний орган під назвою „Економічного кооперативного управління“.

6. При постійній організації 16 країн, учасників Маршалової програми, має бути акредитований спеціальний представник.

7. У питаннях зовнішньо-політичного характеру слід діяти за вказівками міністерства закордонних справ.

8. Залишити для інших націй можливість приєднатися до програми, якщо вони погоджуються виконати необхідні умови.

9. Припинення дальшої допомоги тим країнам, які не дотримуватимуться принципів Маршалової програми.

10. Країни, що одержуватимуть допомогу, мають перебрати на себе зобов'язання збирати прибутки від продажу товарів, надісланих у рамках допомогової програми, в окремий фонд, що частково буде вжитий під американським керівництвом для цілей дальшої відбудови.

Трумен не подав ніяких даних, яким чином фонди розподілятимуться між окремими країнами. За повідомленням Рейтера, ці числа буде опубліковано тоді, як у січні місяці, під час чергової сесії Кон-

ресу, комітета Конгресу обговорюватимуть Маршалову програму. („Нувель де Франс“, 20.12.).

Антиінфляційний закон затве днено

Згідно з повідомленням Рейтера, 77 голосами проти 10 сенат затвердив антиінфляційний закон. Закон передбачає часткове скасування Каверного закону, щоб дати змогу промисловцям укладати добровільні угоди щодо утримування цін на низькому рівні. В палаті депутатів один представник демократичної партії сказав, що проєкт занадто лагідний, щоб перешкодити інфляції.

Третя партія в США?

ВАШІНГТОН. 18 грудня. Політична група „прогресивних громадян Америки“ врішила заснувати „мирну“ або „прогресивну партію“, яка виставлятиме в 1948 р. кандидатом на президента США колишнього міністра торгівлі Волдеса. Щоправда, на думку політичних спостерігачів, ця партія не має шансів на наступних виборах президента, однак ним самим демократична партія також утратить шанс зберегти за собою пост президента, а натомість республіканці здобудуть надійну перемогу. В такому разі за найправдоподібнішого наступника Трумена вважають сенатора Роберта Тафта, („Вель ам Абеда“, 19. 12. 47).

Конференція з ген. Клеєм відкладена

МЮНХЕН (НЦ). 22 грудня. Як і раніше, реакція німецького Заходу на провал Лондонської конференції досі ще не втратила свого майже неофіційного характеру.

Найвиразнішим пунктом розвитку, на якому сконцентрувалися спочатку інтереси західно-німецьких крайових урядів, була зустріч міністрів з генералом Клеєм і гене-

ралом Робертсоном, запланована на 20 грудня. Але, за повідомленням чеського державного секретаря д-ра Германа Бріля, її відкладено „на невизначений час“. Повернувшись із Лондону, генерал Клей заявив у Темпельгофі, що в цій справі ще не винесено ніякого рішення. Про Лондонську конференцію він взагалі не висловлювався.

Довір'я новому уряду

РИМ (ЮП). 20 грудня. 303 голосами проти 118 (14 утрималися) італійські Національні Збори 19 грудня висловили довір'я поширеному кабінетові де Гаспері. Перед голосуванням відбулася дебата, які припинилися наслідком білки. Провідник комуністів Пальміро Толіяті закликав урядові вимір проголосити комуністичну партію незаконною. Провідник лівих соціалістів, П. Ненні обвинувачував уряд у тому, що він став „знарядям США“. і

погрожував тим, що країні ліпі не побоятися влатися до сили, щоб утримати свою політичну владу.

* ЛОНДОН (Радіо-Мюнхен). 21 грудня. Секретар англійської лейбористської партії М. Філіпс у спеціальному циркулярі до всіх партійних кліт закликає лейбористів бути підготовленими до комуністичних спроб викласти незадоволення серед населення. Комуністичної пропагандивної кампанії можна сподіватися найбільшим часом. Комуністи широким посилюють свій вплив у профспілках.

В чому причини кризи в Англії

II

2. Вплив війни на господарську кризу

Навіть Черчіл з Іделом у своїх виступах не зменшують значення впливу останньої і попередньої світових воєн на політичний і зокрема господарський стан Британської імперії.

Ось кілька основних цифр. Англія втратила вбитими й інвалідами приблизно 700.000 людей. Тисячі фабрик, заводів, будинок, склади, поволі знову корабельного тоннажу, половину своїх чужоземних акцій і зобов'язань на загальну суму 300 мільярдів доларів, що становить 1/4 частину національного прибутку. Державний борг Англії збільшився з 7,2 мільярдів у 1939 р. до 23,7 мільярдів доларів. Бувши кредитором світу, Англія перетворилася на одного з найбільших боржників США і Канади, одержавши в них позичку розміром в 5 млрд. доларів. Крім того, ще під час війни вона продала свої інвестиції в чужоземних країнах майже на 5 млрд. доларів і прийняла на себе сплату різних воєнних зобов'язань на 15 млрд. дол. Чи має це будь-який серйозний вплив на господарський стан Англії теперішньої і майбутньої? Без сумніву, Англія ще не вважала себе башпротом і буде розплачуватися з своїми боржниками, як би важко їй не було. Англії збільшило не тільки з причин зовнішніх, а й внутрішніх; вони вміють обмежити свої потреби до даних можливостей, хоч кожному з них може й погано житись, через те швидко зрозуміло бажання лейбористського уряду підняти — навіть за даних умов — життєвий рівень англичан, хоч тепер це питання скорше теоретичне, ніж реальне.

3. Дилема Етл

Ще до 1945 р. для англичан було ясно, що рятувати сучасну Англію можна не шляхом повернення до старих засад капіталізму в довоєнних формах (laissez faire, laissez passer), а треба шукати нових, комбінованих, посередніх. Над цими новими формами англичанська політика і економісти працювали ще за часів урядування Черчіла. Надто характерно саме для англичан: ще війна з Японією не була закінчена, як уже відбулися англичанські вибори. Англія якраз перебувала переключатися на мирну перебудову свого життя. Здавалось, обов'язок полягає і пошани змушувати англичан передавати владу тій партії, яка провадила війну. Насправді трапилося щось несподіване. Консерватори й ліберали втратили 160 мільярдів, а лейбористи здобули 229. Уряд Черчіла склав свої повноваження, а на його місце прийшов Етл. Довір'я народу здобули лейбористи, що виступали на виборах з програмою націоналізації провідних галузей індустрії і всього соціально-економічного укладу консервативної Англії. Це знаменитий факт! Аж ось всім відомо, що Англія більш, ніж будь-яка інша країна, прив'язана до своїх традицій, амс іх поважати і берегти, а проте вона „зрадала“ їх і довірила свою долю „експериментаторам“, як, як-не-як, залишаються відданими патріотами своєї батьківщини. В цей час перед Англією стояло завдання: швидко змінити внутрішні мас здійснити соціальну і економічну перебудову — не революційним, а еволюційним, легальним шляхом. Вона бо, на думку лейбористів, а з ними, на думку більшості англичанського народу, мала б забезпечити більший добробут, нахилити на плечі робітничий клас якимсь тегорі і гарантувати йому безпеку в умовах

загального важкого стану англійського господарства. Чому, питається, цього не доручено Черчілеві та його партії? Аж ось він не раз давав приклади свого високого патріотизму? Очевидно тому, що більшість народу не вірила йому й його партії, не мала певности, що не можна зробити старими методами приватної ініціативи. І коли хочете, питається сьогодні стоїть так: планує господарство чи приватна ініціатива. Коли Черчіл тепер виступає в парламенті проти тої чи тої практичної пропозиції уряду Етл, він добре знає, що боронити свої позиції старими фразами було б смішним і несерйозним. В „індустріальній Карті“ консерваторів сказано: „Ми вважаємо небажаним передавати вугільну індустрію і державний банк вазал у приватні руки. Так само транспорт і залізниця. А далі: „Ми не беремося давати жадного зобов'язання припинити контроль у будь-якій життєво-необхідній галузі, доки не будемо певні, що кожна родина зможе одержати те, що їй потрібне“. В цій карті ясно підкреслюється, що „доки ми є боржниками, неможливо, щоб кожен міг робити те, що йому подобається“. Отже планування урядом господарського життя! На 1/4 консерватори прийняли програму лейбористів і вимагаються, ідучи, за новим „духом часу“, повернути собі старий капітал. Говорачи просто, консерватори з лібералами підштовхуються під соціалістів і на виборах до громад виступають під гаслами державного планування. У цьому саме секрет їхньої перемоги на комунальних виборах. Але яка різниця між Черчілем 1945 і 1947 року. Величезне зрушення паливо! Дехто навіть не вбачає тепер великої різниці між Черчілем і лівими лейбористами — „заколотниками“, на чолі з Зіліякусом!

Справа ясна — консерватори й ліберали усвідомлюють собі старі помилки й промахи і гадають „лівами“ гаслами надолужити прогнані час і наwerbувати собі нових прихильників. Але чи пощастило їм це? Повернемось до господарських справ.

Про вугілля, платиний баян і та інше

Щоб сплинути вільну гру економічних сил і попередити нове башпротство народного господарства, лейбористи провадять через парламент закон про націоналізацію державного банку, вугільних шахт, рудних ковальств, транспорту, електричних станцій; на черзі стояло питання націоналізації металургійної промисловості, але його тимчасово відкладено. Утворено до 15 промислових управлінь (working parties) для керування змішаними галузями промисловості. Перебудова йде з різними успіхами і, до речі, за важких міжнародних і внутрішніх економічних, торговельних і фінансових умов. Це почасти ускладнює роботу. Коли Черчіл кричить, що у правліннях сидить 2,5 мільярдів, то він страієся з гарматами на горобців. Не те у нього на думці.

Чому Етл почав з націоналізації? Для кожного англичанина відомо, що основний капітал, машини, устаткування, знаряддя виробництва на англійських фабриках застаріли, віддали свій нік. У такому стані англійська промисловість не може витримати конкуренції не тільки з США, а й навіть з меншими європейськими країнами. Отже, треба технічного переозброєння індустрії — першочортиме національне завдання. І тут виявилось, що саме в ті галузі, де перш за все потрібні капітальні інвестиції, підприємці не можуть їх вкласти, бо не мають їх, а нові воліють вкласти їх

туди, де швидший зиск і швидший товарообмін. Тільки тепер консерватори гідно оцінюють ініціативу лейбористів, які накреслили великі кредити на розбудову вугільної промисловості та інших галузей, залежно від їхньої важливості для теперішньої економіки. Консерватори дають лейбористів не за принципа, а тільки за темпа, успішності.

Хоч тепер видобуток вугілля покращав, і є надія, що цього року буде видобуто 200 млн. тонн (більше, ніж у 1938 році), то все ж експортувати його (за винятком лише до Ірландії) Англія не зможе. Недобір вугілля, повільний розвиток виробництва попередніми місяцями, а слідом за цим недовиконання експортного плану за одночасного перебільшення імпортного плану — все не призвело до пасивного сальдо в баянсі. Англія на рік скорше закінчує використання одержаної позички від США, почала продавати свої золоті резерви, передавати іншим свої інвестиції в чужих державах.

Як відомо, за винятком лише окремих держав (Швейцарія, Норвегія, Еспанія, Португалія) всі інші відчувають нестачу доларів (доларова криза). Причина нестачі полягає виключно в повільних і нездатних темпах виробництва товарів, поганому врожаї цього року, нестачі сировини, а, з другого боку, в колосальних вимогах і потребах імпорту та зростанні ціна на міжнародних ринках. Отже треба вироб-

Увага!

У видавництві „Українські Вісті“ виходить церковний православний календар на 1948 рік. Календар містить повні свідчення та багато ілюстрацій. Замовлення слати на місця до церковних парафій. В-во „У.В.“

ляти і для того, щоб ввозити товари, одним словом жити не за потребами, а за спроможностями. Цього не хоче зрозуміти Франція й Італія, але добре розуміє Англія. Підтягнути ремінь, зменшити потреби, опадло витратити матеріали і харчі, привести імпорту до розміру експорту — великий загальний ключ збіднілої Європи і в тому числі Англії.

Ми добре розуміємо парікання курця Черчіла, коли йому обмежують приділ цигар, обмежують його мандарини; але він не виняток — такий закон життя сьогоднішньої Англії. Лейбористський уряд провадить жорсткої заходів опадлення засобами, що нагадують в дечому більшовицькі; вони неприємні для англичан, що звикли не рахуватися з можливостями, але на думку лейбористів, саме тепер вони konieczні, подиктовані інтересами народу, а не будь-якою клясою. Черчіл грає на інстинктах маси, що стоїть у чергах, на обмеженнях у видачі споживачам бензину, паперу, картоплі, хліба, м'яса, товщи і т. д. Англичанин живе тепер навіть гірше, ніж під час війни, але національна гордість не дозволяє розкішно жити на позичені гроші.

Уряд Етл зменшив імпорту майже на 1 млрд. доларів, скорочує армію й видатки на неї на 500 млн. доларів, капітальні виледи в промисловість на 800 млн. доларів, зауважує будівництво житлових будинок (за винятком потреб вугільної промисловості і сільського господарства) та будівництво нових кораблів, гадає збільшити обігові податки, зменшити заробітну платню і допомогти родинам, щоб зняти кошти для покриття дефіциту бюджету сумою 2,4 млрд. доларів. Це може суперечити принципам соціалізму, але, безумовно, відповідає інтересам англійського народу, що гордо відмовився від пропозиції йому США нової позички.

„Ми не маємо ні наміру ні бажання ділити світ“

ЛОНДОН (Депар-Ройтер). 19 грудня. Англійський міністер закордонних справ Бевін присягнув у четвер свою промову в Нижній палаті провалоні Лондонської конференції. Утворенням Ради міністрів закордонних справ мали на оці покликати до життя інституцію, завданням якої було б подати мирній конференції мирні договори, — сказав Бевін. На жаль, Рада міністрів із самого початку вагалася між двома альтернативами: між виконанням своїх первісних властивих завдань і своїм зловживанням „для зовсім інших завдань“. Таким чином парализовано завдання привернути світові мир. Безсумнівно, це викликало розпачливе почуття в світі і перешкодило відновленню духу дружби й порозуміння. Робилося спроба, — сказав, між іншим Бевін, — виставляти Англію як противника німецької єдності і німецького уряду. Але ніщо не є таке далеке від правди, як це твердження. Єдність німецького народу є фактором, що його визнає Англія.

„Я знаю, — продовжував Бевін, — що німецький народ, ще й досі не має мирного договору і що праця вал підготування цього договору ледве що почалася. Я знаю, як це розчарує, але наш намір

полягає в тому, щоб по змозі наших сил піклуватися про те, щоб німецький народ не терпів від такого стану речей.“

ЛОНДОН (АП). В своєму звіті Бевін заявив, що „ворожа російська пропаганда“ протягом трьох тижнів не дала змоги чотирьом міністрам обговорити принципові питання. Міністри були змушені вислухати „довжелезні промови і несправедливі й фальшиві обвинувачення“.

Щодо теми репарацій, яка призвела до краху конференції, то Бевін сказав, що не можна сподіватися від західних держав, щоб вони їх визначили, не знаючи відомості про російський окупаційний зоні. Але такі інформації пообіщано лише під умовою, що західні держави визнають советські репараційні претенсії на 10 мільярдів доларів і одержанні репарацій з поточної продукції. Відповідаючи на головні обидувачення, висунені проти західних держав, він сказав: „Нам закидали, що ми всіма засобами підготували поділ Європи і нахилили уряди. Ми не маємо ні наміру, ні бажання ділити світ, але такий стан, як досі, не може тривати далі. Ми все сподівалися, що співпраця чотирьох держав стане чинною“.

Тенденції й сили в Баварії

Вальтер Кох

(Написано для „Українських Вістей“)

Для стороннього, щоб зрозуміти політичну ситуацію в Баварії, треба знати не лише тенденції поодиноких партій, а й різних партійних груп, тільки при такій умові можна зрозуміти багато часто надзвичайно цікавих явищ.

Найбільша партія Баварії, як оцінювати з виборчого голосування, — християнський соціальний союз (CSU) — в загальному буржуазна партія — яка завдяки виборчому успіхові стала не лише провідною партією, а й своїми 104 мандатами має абсолютну більшість у баварському парламенті. Зовсім інакше виглядає ситуація з погляду кількості її членів, бо тут вона займає лише третє місце. Ця партія виникла з груп колишньої Баварської народної партії і невеликої групи поміркованих німецьких націоналістів, обидві ці партії перестали існувати від 1933 року. Правим або консервативним крилом партії керує провідник фракції і теперішній міністер в справах культури доктор Гулдгаммер, тоді як ліве крило концентрується навколо особи теперішнього заступника прем'єр-міністра д-ра Мюллера. Третя невелика група об'єднується навколо теперішнього прем'єр-міністра д-ра Егарда і його „тіні“

Останні вибори до громад, що принесли перемогу консерваторам, зберегли лейбористів. Одне з двох, або „перегнано напук“, або втрачено довір'я народу. Додаткові вибори до парламенту ніби не зраджують втрати довір'я. В усякому разі втрата 5% усіх місць у громадах, як заявив генеральний секретар праці, не може змінити ставлення народу до політики Етл, а є висловом лише житлового незадоволення населення, а також його незадоволення з огляду на економічні труднощі.

Пресові повідомлення раз-у-раз говорять про збільшення видобутку вугілля, зріст експорту, а це означає збільшення імпорту харчів і сировини, послаблення господарської кризи. Англичани твердо вірять у перемогу демократії, їх не страшать соціалізм Етл, оснований на ліберальних формах його здійснення. В цьому вони абачають тепер єдиний свій порятunek.

В. ВАСИЛЕНКО

й дорадника — д-ра Пфайфера. У багатьох, головні зовнішні баварських питаннях, ця середня група схилилась до консервативного крила.

Соціал-демократична партія (SPD), яка складається переважно з поміркованих робітників і дрібних урядовців, здобула в останніх виборах друге місце в Баварії, але по кількості членів стоїть на першому місці. Тут так само спостерігається поділ на крила, але такого різкого поділу, як у християнському соціалістичному союзі, немає. Праве крило, репрезентоване колишнім прем'єр-міністром д-ром Гегнером, недавно потерпіло поразку у внутрішніх партійних справах, що виявилось у виході СПД з коаліційного уряду. Ліве крило, що складається переважно з молодих функціонерів, концентрується навколо особи секретаря фракції Альберта, поза тим маловідомого.

Об'єднання господарської відбудови (WAV), що здобуло популярність завдяки відомій афері Льюріша, багато втратило через довготривалу внутрішню суперечку і розколось знову через вихід його крила під провідом Карла Майсера. Партія зайняла третє місце в Баварії. Її пророкують сьогодні розвал, тоді як групи, що виступають — майбутній успіх.

Вільні демократи (FDP) стоять на четвертому місці Баварії, хоч число членів цієї партії дуже мале. Ця партія є єдиною прямою опозицією в парламенті, бо SPD і WAV обмежуються лише поміркованою конструктивною опозицією, яка, правда, останнім часом послабилася. Вплив її дуже малий. Комуністи, що кількісно стоять на другому місці, при виборах не здобули ніякого успіху. Тут так само відокремилася невелика група під провідом міністра Шмідта. Відносно одне число членів робітничих партій повсякчасно тим фактом, що приблизно лівах у більшості є членами цих партій, тоді як у правих партій цього немає.

Недавно заснована соціалістична партія вже кількістю членів перегнала FDP. Решта дрібних груп, числом щось коло 10, практично не мають жодної ваги, хоч між ними є кілька рад організацій правого напрямку.

Американський географічний журнал про Україну

Україна лежить у південно-західному кутку європейської частини СРСР... та економічним розвитком стоїть на другому місці серед республік СРСР...

Також у статті даю таблицю пересічних місячних метеорологічних даних по 6 метеорологічних станціях України.

Тек починається характеристика України в статті М. V. Nuttson «Агрокліматологія і екологія зернових культур України та її кліматологічні аналоги в США»...

Зама на Україні коротка і тепліша, ніж у районах США, що лежать на відповідній географічній широті.

Автор статті спеціально вивчає кліматичні дані, ґрунти України та сільськогосподарство в порівнянні з Північною Америкою...

Далі йде характеристика окремих природних районів України з порівнянням їх до умов Америки.

До статті прикладено карту Української СРР у сучасних межах, на яку нанесені всі метеорологічні станції...

1. Полісся. Річні кліматичні дані відповідають даним з північної і центральної частини штату Монтана...

Виходить, що клімат України аналогічний до клімату степових північних штатів США, що лежать між Східними Горами та Великими Озерами...

2. Лісостеп. Річні кліматичні дані переліжено в північно-центральної, південно-західній і південно-східній Міннесоті...

3. Степ. Чорноземні степи України дуже подібні до широкх північно-американських прерій...

На закінчення автор дає назви сортів зернових культур, виведених у США, що найбільше підходять до вирощування на Україні.

Л. ДРАЖЕВСЬКА.

Увага!

Щоб уникнути помилок та плутанини, просимо всіх, хто надсилає до нас грошові перекази та листи про розшуки, виразно писати свої адреси.

АДМІНІСТРАЦІЯ „УВ“.

Що Вінчел відповів Вишинському

В своєму виступі в одній з андій американського радіо відома американський журналіст Вінчел сказав так:

У п'ятницю заступник міністра закордонних справ СРСР Вишинський прийняв представників преси. Він закликав Америку підтримувати до війни і назвав мене, поруч з деякими іншими американцями, одним з тих шкідливих людей, яких треба закувати в кайдани і послати за ґрати.

З якого це часу будка хліба голлодному або пляшка молока дитині становить акт війни?

Вишинський твердив, що Америка загрожує світові атомовою бомбою. Але ж на відкритому засіданні ОН ми погодилися передати атомову бомбу ООН...

Ваша пропозиція закувати мене, як і деякого з американців, у кайдани, непрактична. Це пробував зробити Гітлер і позивається, що сталося з нашим світом.

Замість того, щоб говорити нам неприємності, чи не краще дати можливість російському народові сказати своє слово.

чел міг би писати багато розумніше, якщо приїхав у Росію. Але, п. Вишинський, якщо може безрука людина писати на арукарській машині? (Щебо людина в кайданах. Прим. наша.)

Ви проти Маршалового плану, бо цей план ясно показує шлях світові ваш власний провал. Ви показує, що наша вільна економіка може дати людям багато більше, ніж ваша комуністична система власному народові.

Ви боїтесь признатись перед світом і зокрема перед своїм народом, що навіть при наших високих цінах американський робітник заробляє в десять разів більше від нашого.

Ви також зауважили, що демобілізація наших армій, флоту й авіації нічого не значить, бо їх можна знову мобілізувати. Але свої армії, флоту й авіації ви чому не демобілізували?

Однак же ви з 300.000.000 населення щоденно повторюєте, що ми готуємось нападати на вас. Навіть ваших дітей ви заважаєте, що ми й наші діти хочемо знати вашу країну.

Король Трансборданії Абдулла Ібн Уаль-Гуссейн.

Король Трансборданії Абдулла Ібн Уаль-Гуссейн.

жить програма розпаловання невизнати до всього американського.

Я радо прийняв би наше запрошення і відвідав би СРСР, якщо ви погодяться дати мені ті ж привілеї, якими в США користуються кореспонденти Тассу.

Останнє питання, п. Вишинський. Ваше твердження про підпаловачів війни або вірає, або невірає. Або Маршал, Остіа, Мех Мегон і я підпаловачі війни, або ні — бредух. Я не такий самовпевнений, щоб думати, що ваші виступи скеровані проти мене особисто.

Але закоувати в кайдани треба не мене. Ви, п. Вишинський, уже заковані. Я жому висловити свою думку, а ви? Поруч з 140.000.000 американців я вільно можу критикувати свій уряд.

Будьмо ж відверті. Ваша головна турбота не в тому, щоб тримати американців у незнанні російських політ, а приховати від свого народу те, що діється в решті світу.

(ВПС)

ВРОЦЛАВ (Радіо-Варшава). 17 грудня. Конгрес польської соціалістичної партії ухвалив резолюцію, в якій говориться: „Кордон по Одрі-Ніссі — це кордон загального миру“.

ВАТИКАН (ЮФ). 17 грудня. На Свят-Вечір Папа Піа XII промовлятиме радіо до всього світу.

ЛОНДОН (БЕС). 14 грудня. Заступник міністра-президента Моррісон у вчорашній радіопромові сказав, що в Англії тепер правде на штора мен робітників більше, ніж раніше; експорт збільшився на 20%; сталелитеварна промисловість побата всі рекорди воєнного і мирного часу.

Місія російського митрополита в Америці

Переконання, що Москва — третій Рим, а четвертому не бути не дає сповому московському патріярхові. Вже зараз по закінченні війни він уживає всіх заходів до того, щоб існувати в світі російській осереддя православного життя.

що сталося? Чим пояснити таку раптову зміну? Для чого Сталінові переква, яку він ще недавно з подвійною брутальністю нищив?

Але, повернемо — вадеться тут про опанування певних осередків організованого життя в світі, а не про піднесення рівня релігійного життя, а побудуємо, всі ці питання сподваження навіні для тих, хто знає звідки більшовицької генеральної лінії, більшовицької тактики й практики.

Приїхавши до Нью-Йорку, на другий день, 18 липня, митр. Григорій вислав до Сан-Франціско на адресу митр. Феодіа привітання від патріярха та свої листи й повідомлення про приїзд з запитом, де й коли вони могли б зустрітись для розмов.

Митр. Григорій вислав телеграму з проханням підтвердити одержання листів від 18 липня. Відповідь знов не прийшла. 30 липня митр. Григорій вислав нового листа, долучивши наказ патріярха та проект автономії, що мал обмірковуватись.

І, нарешті, аж в серпні одвідала митр. Григорій митрополита рада на чолі з двома єпископами: Антоном Монрельським та Іоанном Врухліським.

сталиництва ам.-рос. церкви на московських помісних церковних соборах. Без цих трьох пунктів митр. Григорій уважав це церковне управління не автономним, а автофальним, на яке, по його думці, амер.-рос. церква не має підстав.

Неофіт КИВАЛОК

На шляху до самостійності

Декрет і... свині

Від Редакції:

Умістивши в з'язку з 30-ми роковинами пам'ятних днів Національної революції 1917-1918 р. ряд статтей Б. Шершеніцького, в яких він подає в хронологічній послідовності огляд подій і фактів тих днів, Редакція має на увазі прислухатися тим читачам, зокрема з молоді, які не мали досі змоги ознайомитися з історичними матеріалами згаданої доби. Щодо авторського наспівлення тих подій, то Редакція не схиляється солідаризуватися з автором.

I

По Шевченкових днях—тоді ще була в силі заборона святкувати пам'ять великого поета в Російській імперії—12 березня 1917 р. у Петрограді відбуло повстання, що повалило царат, і березнева революція відкрила браму в тюрмі народів. Як оповідає Михайло Грушевський: „Українці революціонери, які вийшли дорогою в учбову команду одного з запасних гвардійських полків, дали перший початок революційному вибухові“. І в розвії революції українські воєнки та робітники, що їх війна запроторила до Петрограду, відігравали провідну роль. Взагалі український народ живив революційний рух у російській імперії, що посполувала всіх та все в абсолютизмі та централізмі.

До березневої революції в російській Україні існували дві українські політичні партії—поступивці та соціал-демократи і вже по вибуху революції з'явилася українська партія соціал-революціонерів та тоді ж відновилася преса, що її уряд зліквідував заради по оголошенні війни. Жодне з українських угруповань не мало до революції якогось програмового плану щодо відокремлення держави в Україні. Лише за межами Росії декілька українських патріотів, що утворили „Союз Визволення України“, боронили ідею української державності. Однак під час березневої революції повстала нова Україна і за правління видою Михайла Грушевського: „ця нова Україна веде свій початок від товариства 1846 року, від акрило-методистських братчиків“, що створили українську ідеологію національної та соціальної правди“.

По березневій революції з ініціативою поступивців та за участю соціал-демократів у Києві на громадському ґрунті повстала Центральна Рада, що її очолював Володимир Науменко, Дмитро Антонович, Дмитро Дорошенко, і лише 7 квітня членив провід у Центральній Раді перебралася Михайло Грушевський, що перебував з часу оголошення війни аж до повалення царату на заслання, а прибувши до Києва, вступив до партії соціал-революціонерів. Національний конгрес, що відбувся 17-21 квітня у Києві, прислав до Центральної Ради Всеукраїнської Рада селянських, робітничих, воєнних депутатів, так що тоді вже Центральну Раду складала 792 депутати, здебільшого члени партії соціал-революціонерів. Центральна Рада, обравши виконавчий комітет, що його названо Мала Рада, приступила до чину відраження батьківщини.

Березнева революція збудила національне почуття та національну свідомість в українському народі, і вже народні очі, що відбулося 19 березня під час маніфестації на Софійській площі, проголосило автономію України. А на депутатських сходинах київської землі, що відбулися 25 березня, Микола Михновичев вголосив палку промову, що закінчила відомими Українську Державу та створити українське військо і зайти гарне співчуття серед українських воєнок.

Але революційні чинники з російського боку поставилися зразу ж

вороже до українського самовизначення й, як оповідає Михайло Грушевський: „Революційна київська преса не раз заводила протиукраїнські пісні в однім тоні з чорносотенною“. І Центральна Рада, що домогалася перелусім красної автономії, почувала себе у Києві, наче в чужій хаті. Змосковшеші князи ставилися до Центральної Ради вить гірше за родимих москалів. А тимчасовий російський уряд виявляв рішучий спротив Центральній Раді щодо правного виразу політичної волі українського народу. І російська команда, що отаборилася у Києві, вступила проти якогобудь відокремлення українських воєнків загальноармійської воєвської маси.

Однак у червні місяці декілька тисяч українських воєнків, що зібраних в Києві на Всеукраїнській З'їзд воєнних депутатів, дала на Софійській площі святу присягу не ввізяти до своїх частин лоти, доки російський уряд не погодиться визнавати в Україні автономію. Тоді вже Центральна Рада видала 23 червня 1917 р. перший Універсал до українського народу, на Україні і поза Україною сушого, що сповідає:

„Не одділяючись від усієї Росії, не розриваючи з державою російською, хай народ український на своїй землі має право сам порядувати своїм життям“. А 30 червня тимчасовий уряд російського „государства“ мусів був декларувати українську автономію, що її пабула легальної сили.

Центральна Рада свідомо не проголосила у І Універсалі відродження Української Держави, що її російський уряд насильно скасував; ще в 1906 році Михайло Грушевський висловився: „Національне питання повинно вирішуватися не на засадах археологічних джерел, принципів давности або штучно утворених умов переваги, а на реальних фактах сучасного...“ А реальні факти говорили тоді вже дуже мало вразного щодо відродження держави Богдана Хмельницького.

Ще 1864 р. у листі з Варшави Пантелеймон Куліш писав: „Ми ставимо нашу в розумінні етнографічному, але зовсім не політичному.“ А в праці „Нові українські пісні про громадські справи“, що її видано у Женеві 1881 р., Михайло Драгоманов візначав: „Ні, українці таки особа порога і навіть сами це добре знають— вони не люблять і панування над собою чужих держав, та тільки не мають думки про свою державу.“ І в ч. 10 російського місячника „Русский архив“ 1890 р. Олександр Корсунів виголосив: „Отак чи могла будь-якому з мислящих людей, крім збожеволілих на будь-якій ідеї-фікс, вистати у голову думка про сепаратизм...“ А 1917 р. Михайло Грушевський встановлює факти сучасного: „Серед самих українців знайшлися групи, настільки захоплені російською культурою і державністю, призначасі до єдиної Росії або до традиційного федеративного гасла, що не згожувалися на самостійність...“ І Центральна Рада, що мусила була зважати на реальні факти сучасного, проголосила в ІІ Універсалі 16 липня 1917 р. лише найвищу виконавчу урядову установу красної влади— Генеральний Секретаріат, що його очолював Володимир Винниченко.

Однак російський уряд намагався загальмувати закономірний розвиток українського самовизначення та сепаратизму, бо як оповідає Петро Стебницький: „Поступ російської державності легко уявлявся російській інтелігенції вримках централістичного ладу...“ І за всяку цю російська інтелігенція домогалася зберегти „саїну невіддану“, зар

ма що „глинний колюс“ почав розпалатися. Якраз саме тоді Росія палала вже у вогні бунту, про що у газеті „Русская Воля“ за 30 вересня 1917 р. оповідав російський новеліст Леонід Андрєєв: „Те, що зараз діється в Росії й падає їй такого дикого, похмурого та грізного вигляду,— це смертний змаг між революцією, що слабо борониться, та бунтом, що гівно нападає“. І в хаосі бунту коаліційний уряд Ол. Керенського поставився дуже гостро супроти красної уряду України та схилився навіть скасувати українську автономію.

Росія бунтувала та грабувала, і бривили сумні прогнози російського мистця: „Бо сам по собі бунт безсильний та полохливий, і коли лишиться він на самоті, то віддасть негайно усі свої нетривкі позиції і тоді ж перший-ліпший поліцай, який візьме палку та крикне гучно: „Попадайся зараз!“— стане російським царем, обожуванням монархом, імператором з ласки чорта“.

Листопадова революція у Петрограді повалила уряд Керенського та створила уряд Лєніна-Гроцького, що обійняв робітничтву фабрики, селянству землю, а взагалі народам мир, бучно проголосивши: „Уряд є тої думки, що продовжування війни з тим, щоб слабі та посполені народи були поділені поміж багатих та сильних, становить злочин проти людства“. І, наче відповідно до декларованого у Петрограді права народів на самоизначення, Центральна Рада видала 20 листопада 1917 р. свій Ш Універсал, що проголошує Українську Республіку в російській федералії, намір негайно ліквідувати війну, провести соціалізацію землі тощо.

А проте урядова декларація аграрної революції трохи спізнилася та її соціалізація землі, що за неї у Ц. Раді голосувала лише фракція соціалістів-революціонерів, спрочинилася до кризи уряду та до безладдя в краю, бо селянство зрозуміло соціалізацію яко парцеляцію. Очевидно, аграрна програма соціал-революційної партії не відповідала на сущим вимогам українського селянства.

А проте вибори депутатів до Установчих Зборів російського „государства“, що відбувалися в Україні наприкінці листопада 1917 року, дали коло 75% українським соціалістам, про що Ариоль Марголін зауважує: „Тільки саїний міг не бачити колосального, казкового зросту національного самовизначення українського селянства“. І в українській інтелігенції, що мислила та говорила в російській мові, набував духовний розвиток у російській школі та за російською літературою, звичла служити російській державі, навіть на відповідальних та керівних становищах, березнева та листопадова революції збудила приспану віками національну свідомість, і українська інтелігенція почала будувати Українську Державу.

Центральна Рада здобула вже деяку кількість фахової та технічної інтелігенції для державного самовизначення. В числі від 4 січня 1918 р. петроградського часопису „Наш Век“, що ставився взагалі вороже до українського самовизначення та сепаратизму, допис „З Галичини крізь Україну до Петрограду“ оповідає: „Треба сказати, що ми, росіяни, відоміли за останній час цікавито від чистоти та налізничайшої культури. Тому, як віддали до Києва, мимоволи захоплюєшся та завоусєє з того ладу, що панує там. Чи довго? Не знаю— і, мабуть, нікого не знає. Але факт линається фактом— у місті часто, протура підметено, ні там не замкнуть, на головах вулиць не сяють тугарові авта і зовсім не

16-го грудня, згідно з декретом уряду ССРСР, скасовано карткову систему і запроваджено вільний продаж фуражу та корму для свиней.

З московського радіо.
Про те, що робилося 16-го грудня в харчових крамницях Москви, ми докладно не будемо розповідати. Досить тільки сказати, що багато хто з „шасливих“ москвичів у той день з'їли відразу по три норми хліба, по чотири норми масла і по десять норм ковбаси. Основна ж мета нашого сьогоднішнього фейлетону— це події біля тієї крамниці, в якій продається корм для свиней.

Довідавшись, що з 16-го грудня запроваджено декретом уряду вільний продаж корму для свиней, свині з усіх околиць Москви та з прилеглих до неї сіл цілими чердами вирушили до крамниці. Свині заповнили всю вулицю перед крамницею і в один голос хрюкають до продавця:
— Подавай нам, чоловіче, кукурудзи!

Продавець виніс їм чувал кукурудзи. Свині в одну хвилину розхватали її по зернині. І знову до продавця:
— Подавай нам ще кукурудзи!

Продавець виніс їм ще чувал. Свині з'їли та й дали:

— Подавай нам ще кукурудзи!
Продавець отак виніс їм, мабуть, чувала із десяти, а вони, поївши кукурудзу; ще дужче хрюкають:

— Подавай нам ще кукурудзи!

Продавець звачив, що як так свині їстимуть, йому запасу кукурудзи ледве вистачить до обіду. Давай він урезонувати свиней, щоб вони поменше їли. Треба, мовляв, швидко свиното, і про завтрашній день думати. А свині як зчирять хрюкання:
— Та ти що, чоловіче, з неба впав, чи що? Не читав декрету? Подавай нам згідно з декретом, кукурудзи!

Продавець бачить— біда! Мерщій до завідувача магазину. Так, мовляв, і так, товаришу зав, свині вимагають, згідно з декретом, кукурудзи. А в нас її малувато. До обіду можуть всю поїсти. А чим ми торгуватимемо по обіді? А тут ще, чого доброго, інземні кореспонденти натиснуться. На весь світ розпишуть. У них, скажуть, запасів кукурудзи не вистачило й на

чуті тої страшної лайки, що висить у повітрі в нашому нашітньому Петрограді... На вулицях не видно жалких солдатів, що продавали б щось, і знову таки треба зазначити, що солдати в Києві зовсім інші, ніж у Петрограді. Всі українці, хоча і з зовнішнього вигляду, дуже відрізняються від наших солдатів... Отак у порівнянні до російської столиці, де урядова Совет комісарів, вигнала українська столиця, де урядова Генеральний Секретаріат.

А проте, петарда було в Україні. Як свідать Ісак Мазепа: „Проблема людєв була одною з найбільш важких в українській боротьбі часів революції“. І мабуть причина браку людєв в Україні полягала в переважній масі національно байдужого та позитивно пасивного малоросійства, що його на протязі віків культивувала російська імперія у церкві, війську, школі, пресі, у державних та громадських установах. А як оповідає Дмитро Дорошенко: „Присутність українського правительства сак так відчувалася лише в Києві. Поза столицею край жив своїм власним життям“. На красну неферрої бракувало вже фахових та технічних сак, що їх потрєбували місцеві апарат державної влади, для забезпечення суцільно-державного ладу, розхатавого революційною ситуацією.

(Цял буде)
Б. ШЕРШЕНІЦЬКИЙ

одні день. Треба щось робити, то-варішу зав...
Зав відразу ж телефонує до Райкому:

— Товариші Біда! Свині, згідно з наказом, погрожують за пів дня з'їсти всю кукурудзу. Що накажете робити?

Райком до Миському:
— Товариші Біда! Свині, згідно з декретом, погрожують за півдня з'їсти всю кукурудзу. Що накажете робити?

Миськом до ЦК:
— Товариші Біда! Свині, згідно з декретом, погрожують за півдня з'їсти весь запас кукурудзи. Що накажете робити?

— Негайно ж налізати до тих свиней агітатора!— наказав ЦК.

Привітає на місце полії агітатор. Віголошує перед свиньми патріотичну промову. Докладно розповідає їм про ставлення до свиней в капіталістичних країнах і в країні соціалізму. Взяти б, США. Хто там споживає свинину? Капіталісти, буржуї, експлуататори! А хто споживає свинину у нас? Робітники, колхозники, трудова інтелігенція...

Але свині обурилися з пих його умовлянь,— як одна захрюкали:

— Ти нам очей не замайтай. Досить ми наслухалися бабок. Подавай нам, згідно з декретом, кукурудзи... А ні— ми самі її заберемо. Нумо, товариші, дружино!

І мало не звалить з пих того агітатора—тиснуться до крамниці. Агітатор телефоном до Райкому:

— Товариші Біда! Свині погрожують самочинно захопати кукурудзу. Що робити?

Ну, Райком, ясна річ, до Миському.— що робити? Миськом до ЦК— що робити? А ЦК на це:

— Ого, видно, між свиней забрався англо-американськй шпідіурачів війни. Негайно ж налізати на місце полії загін енкаведистів.

А енкаведисти тільки цього й чекали. Враз на авта та просто до тієї крамниці. Як побачили свині, що їдуть енкаведисти, так і чирнули на всі боки. Аж хвости позадірали, так тікають. А примчавшись долому та поховавшись у свинавці, по самі вуха позаривалися в солому. Лежать в соломі, віддахуються та коментують на різні ладі сьогоднішні події.

— От вам і декрет,— про ліквідацію карткової системи!— хрюкає старий кнур.

— Еге ж, декрет вивчати вивчав, а їсти зволю— вибачай!— обзивається на це кабан“

— Вам то ще й не біда,— стогне у кутку поросна сваня.— А що мені казати? Поросня поросат понад норму пороса, а їсти зволю не проси...
І вона, ця бідолашна сваня, так рознерувалася, що аж заплакала.

Отаке трапилося в Москві з свиньми. Чи може таке саме трапитися так і з людьми— не можемо сказати, бо ніколи в Москві не була. Але „сидячки“, що по двадцять п'ять років продали в „сталінському раю“, твердять, що таке саме може там трапитися і з людьми. Ми, звісна річ, за їхні слова не відповідаємо.
МАРТИН ЗАДЕКА

Повідомлення ЦДУЕ
Всі збірники на харитативно-допомогові цілі в таборах та скучених української еміграції червонотиснені в відомі та дозволю ЦДУЕ Збірня „Коліда в 1947-48 р. на чужині“ провадять ЦДУЕ на Радіу Школу, освіту, культуру та науку цілі. На червонотиснені інших відрок під час свих Радий Христового ЦДУЕ дозволю не надавало.
Голова В. Мудрий
Головний секретар П. Т...

По дорозі із пристані, Галіфакс до Сан-Кетренс задержався я на короткий час в Монреалі, опісля в Торонто. Тут задержали мене мої різні брати і я залишився на кілька днів, щоб звідати тутешній дорібок наших земляків—їх пародні домів, читальні, бібліотеки церкви, парафії та організації й установи. Дещо з цього національного доробку в цих містах я звідав, а про останні мені тільки оповідали, бо це був закорткий час мого побуту, щоб все тут звітати.

Монреаль—це найбільше місто в Канаді. Нараховує 1.260.600 мешканців різних-прерізнх національностей. Це правдиво інтернаціональне місто. В ньому мешкає понад 20.000 українців. Це в більшості робітники та ремісники, хоч є і власники домів, городів, і навіть промислових і торговельних підприємств (бізнесмени). Одні з них ще до першої світової війни зайшли сюди, інші після війни, майже всі з Галичини, є багато вже тутешніх уродженців.

Тут злізав я багато односельців своїх, двох шкільних товаришів, багато знайомих. Вони зацікавилися моїм приїздом, відвідували мене, напитували про рідний край, про своїх рідних і знайомих, а найбільше про війну, большевизм, колгоспи і скитальщину. Всіх дивувала зміна, яку зазнавали на наших рідних землях та режим, який там запроваджував, про який вони вже багато поганого і страшного чули та якого боялися. Земляки запросили мене на парафіяльне свято—на празник—з нагоди святого Михайла. Це свято-празник відбувся в неділю 23. листопада. Рано відбувся в церкві святого Михайла урочиста Служба Божа. Відправив її о. Мацилюх, недавній скиталець, тепер священник у Філадельфії. Тут мушу згадати про саму церкву, недавно побудовану на зібранні парафіанам гроші (100.000 дол.). Церква дуже добре улагоджена, зовсім так, як наші церкви в ріднім краю, вона простора, ясно освітлена, гарно і багато прикрашена окрасами, повно вгадує парних лавок, престол і хоругви в національному стилі; при церкві існують церковні братства—женок, чоловіків і молоді; старокрасні порядки і звичаї. Я радий у цій церкві, мені здавалося, що я в Львові або в Станіславові—мені стало легше на душі. Мамові прийшло на думку: „А що дється сьогодні, на св. Михайла—в церквах наших на рідних землях?“ На саму цю згадку став стиснуло за серце, зробилося слабо, а слюзи котилися з очей і добре, що покотилися, вони полетіли биль серця. Це була перша моя неділя в перші в Канаді, перша Служба Божа, перша церковна молитва за себе, за наш народ, за Україну—в Монреалі, в день св. Михайла.

Парафіяльна Управа влаштувала гарний празник. Гостей було багато, але всі вони зважили місце при столах, одні за першим, інші за другим разом. Істи і пити було доволі, бо земля тутешня багата-пребагата, а наші землі вміють і люблять празники робити. Крім своїх парафіан і гостей були на празнику чужі гості, а між ними посидяк міста Монреаль та парламентарий посол провінції Квебек. Після привітальної промови від Управи відбувалися промови гостей: товариш посольства міста, посол, інші представники установ, а від скитальців о. Мацилюх, інж. Вербо-вешань, одна пані і я. Посольник міста—присяльник українців—сказав, що тільки добрий, спокійний і веселий українець може бути добрим і корисним канадійцем, тому ми високо цінуємо патріотів українців і звідки до організованості. Посол підкреслює велику працю ук-

раїтців і закликав допомагати скитальцям. Ми, скитальці, змалювали долю скитальщину, сказали, чому скитальці мусять покинути рідну землю і чому не можуть до неї повернутися. Пішли голо, босо і голодно, а повернутися, коли на Україні не буде москалів-большеви-ків, коли Україна буде знову вільною державою українського народу. Жінка-скитальщиця сказала дуже зворушливий вірш про боротьбу України за волю. Цим віршем зворушила всіх присутніх. Багато з них заплакало, навіть сам провілник празнику. Взагалі празник цей залишиться довго в пам'яті і споминах всіх учасників.

Біля Монреалю є місто Ляпін. В ньому також живе більше 2.000 українців, що мають свої церкви, організації та світлиці-домівки. До одної домівки запросили мене в суботу 22. 11. і просили, щоб ім розказати про те, що діється на наших землях та як живуть скитальці в Німеччині. Я дуже радо це зробив, змалював цілий образ нашого краю і долі скитальців. Серед присутніх було багато земляків-лемків з Сяницького й Лиського повітів. Вони дуже цікавилися своєю Лемківщиною, а я міг їм багато про неї сказати, бо жив і працював там від 1940 року аж до евакуації в 1944 р.

Колядуємо в день Народження Христа на культурно-освітні та наукові цілі.

Для 24. 11. я виїхав з Монреалю і приїхав до Торонто. Тут перебуваю досі і не можу вибратися до міста призначення. В Торонто злізав я ще більше товаришів, знайомих, своїх та близьких земляків. Це було причиною, що я так довго задержався тут і навіть не спочив, як треба, бо постійно люди приходять до мене або запрошують до себе, щоб розказувати їм про все, що їх цікавить, а цікавляться вони насамперед політичним, соціальним та економічним життям нашого народу на всіх землях України. Наші земляки в Канаді думають вже не лише про своє село та край, але про весь народ, про цілу Україну. Це дуже відрядне явище, та на жаль мушу сказати, що не явище завважив я у тих земляків, які приїхали сюди після першої світової війни, менше у старих емігрантів, а ще менше у молодих уродженців Канади, які не бачили рідної землі своїх батьків. Це сумно, але правдиво, а з цього треба витягнути науку. Долю скитальців цікавляться всі, і то шире, з великим зрозумінням справи і з не меншим співчуттям. Всі складають пожертви в допомогу і ще більше складали б, але до них доходить чути, що що до допомоги несправедливо розділюють, що з неї користають не ті, що потребують, а це знеохоче їх до зблорі і скардок та послаблює цілу так високо благородну акцію. Відповіді чинники на скитальщину повинні цю справу висвітлити і налагодити, поки час.

Торонто також велике, мільйонне місто. У ньому є до 30.000 українців. Це місто краще від Монреалю. Наші люди тут заможніші, краще організовані і мають більше організацій та установ. Нічого дивного, що я в ньому найшов так багато своїх земляків і знайомих, та що в тут довше задержався між ними.

Для 30. 11. відбулося в Торонто парафіяльне свято в одній парафії з нагоди стабілізації нового пароха о. Фірмана. Мене запросили на це

свято і знову попросили розповісти привітним про скитальців. На цьому святі струнула мене радісна несподіванка: я здивався тут з товаришем шкільним моїм, з о. Каме-нецьким, який є тут гр.-кат. парохом і з яким я не бачився з 1909 р., тобто 38 років. Ми не пізнали один одного, нас запознав представник зібрання та знайомі. Ми зворушливо привіталися обома прилюдно, а ця сцена і слова о. Каменецького викликали помітне враження.

Вечері запросили мене на Листопадове свято, яке відбулося в найкращій залі міста. На це загальнонаціональне свято зішлося біля 2.000 українців. Свято було гарно зорганізоване і добре виконане. Гарне враження зробило вступне слово п. Савчукової та деклямація „На рідних вавилонських“. Реферат відчитав скитальник-лісоруб проф. Кислиця. Свято відбулося гарно. Україна може гордитися своїми силами на чужині. Жаль, що її спли на рідній землі горем прибиті, печасні раби червоної сатрапії Москви, що не живуть, лише мучаться.

Для 1. 12. відбувся тут у Народному Домі відчит проф. Кислиця на тему: „Українська культура під совєтською владою“. Доповідач гарно, річево і змістовно виголосив свій реферат. Присутні, яких було багато, уважно вислухали реферат і були влячні п. Кислиці, що висловив їм не одлу справу, як живий свідок страшної лісної події на Україні.

Перші дні мого побуту в Канаді були для мене прикрі. Я був пригоблений. Я приїхав сюди не цілий, лиш частина мене, я чув, що я щось загубив, щось залишив в Європі. Я не міг знайти собі місця. Я був у такому стані, що як би хтось сказав: „Ходи зі мною, поїдеш на європейській афідавіт назад до Нового Ульму“,—і був би не завагався їхати. Туга мучила мене. А коли я пішов між люди, до організації, до церкви, на національні свята і побачив українську громаду, її життя, її силу і працю для нашої ідеї, мені зробилося легше на душі і серці. Я пізнав, що тут є поле до праці, що і тут можна служити національній справі, особливо тепер, коли осередок праці нашої і політики стає Америка, а з нею і Канада. Тут є великі можливості для нашої національної і політичної справи і ці можливості треба використати. Це є обов'язком українців у Канаді і на скитальщину, це є наказ хвилі і грядущих подій світового значення взагалі, а українського зокрема. Треба, щоб скитальці приїхали за океан, щоб підсиляли заокеанських братів в їх змаганнях та допомогли найкраще використати тутешні економічні і політичні можливості. Але передумовою до цього є нові політичне об'єднання скитальців на зразок наших братів всієї Америки та об'єднання всіх під проводом одного всеукраїнського осередку.

Степан ПАЛАДІЧУК 3. 12. 47.

Листування редакції

Я-ко. Ваш матеріал „Держиморда понад правом і порядком“, в якому Ви пишете про незаконне втручання в кооперативні справи Ашаффенбурзького ОПУЕ, самочинне заамання замка кооперативу „Взаємодопомога“ буши. референтом госп. частини ОПУЕ п. Ковальовим та привласнення чужих цінностей, і варіація на порушення правопорядку і пасивність в цій справі Найвищого Громадського Суду (Справа давно лежить в суді в Ангсбурзі), правної референтури ЦШУЕ і Надзирної Ради „Центро-союзу“—перелано до контролюю-льської комісії ЦШУЕ на розслідування та вжиття відповідних заходів.

Залишивши далеко позаду шумний кюльберзький центр і доїхавши трамваем ч. 21 до останньої зупинки, потрапляємо на затишну околицю привітного селища, дерев'яні баракки якого розташовані стрункими рядами, утворюючи прямі вулиці.

При вході до селища велика брама жовтого та блакитного кольорів привітно зустрічає всіх, що входять сюди. Це український табір „Конгрес“.

Загалом мешкає тут 620 осіб. Раніше табораці було ще більше, але за останній час багато їх виїхало до Канади та Бельгії.

Останнім часом проявила тут велику активність молодь, організувала драматичний гурток і готує до постанови „Безташану“. Для імпрес є добра зала з статкованим сценієм і двома гарними декораціями.

Важливою подією в таборовому житті є й переїзд сюди з Вюртембергі сільсько-господарської школи на сталій побут. Добірні педагогічні сили школи, що прибули до табору, виявили ініціативу щодо піднесення культурної праці в таборі. Допомагають цьому й учні школи, що з'їхалися з Ашаффенбургу,

Інтернаціональний концерт

7. грудня в залі кінотеатру „Меркур“ в Мюнхені відбувся перший міжнародний концерт з участю кращих музично-вокальних сил емігрантів. Програма концерту, представлена в основному українською, французькою, італійською, німецькою та московською музикою, сприяла доброму виявленню злібностей „запроторенців“.

В надзвичайно м'яких балетних сценах (з „Карнавалом“ Шумана та „Долі“ Чайковського) танцюристка Наташа Божкович (сербка) барвисто розгорнула свій хореографічний талант. Школа тільки, що шановна балерина обидва рази виступає в класичному балеті, очевидно не пасмілюючись показати глядачеві в усіх барвах національні танки Югославії, які може були б зустрінуті ще з більшою теплою і цікавістю.

Інструментальна музика була заступлена найширше. Виступали поляки: тонкий і стриманий (у трі) віолончеліст Євген Раневський з „Концертом“ Боччеріні, та його композиторна (у викопанні) дружина—піаністка Віолетта Кундерт з творами Рахманінова (прелюдія Б-моль та „Музичний момент“). Прелюдія Л. Ревуцького (С-дур і Ф-дур) та „Еспаньку рапсодію“ Ф. Ліста віртуозно виконав український піаніст Борис Максимович, широко відомий останніми часами навіть німецькій публіці. Піаністам та аккомпаніторам взагалі цього разу добре дісталося в залі... від холоду. Не могли згріти їхніх рук ніякі оплески ентузіастичної публіки...

Білоруська співачка Єлизавета Еверт (меццо-сопрано) в аріях з опер (Верді „Дон Карлос“ і Глінки „Життя за царя“) та в хабанері з „Кармен“ Бізе—ніби віяло, розгорнувши повнозвучний голос на весь діапазон, особливо блиснула високими тонами. (Ча не для цього було й вибрано старозавітне „Життя за царя“, яке єдине з усього концерту викликало неспокійні асоціації білоемігрантської „тоски“: „сам Господь царя атстаєт от врагов“?)

Наш славетний тенор Орест Руснак вибрав зі свого багатого репертуару арії з опер Доніцетті „Фаворатка“, Адамса „Постільйон“ та популяри „Каро міо бен“ Джордані. Крім „бісової“ народної пісні „Ой не свята місяцьєцьку“, О. Руснак вже не захотів нічого більше виконувати...

Байройту, Регенсбургу та інших місць.

Нормальні виклади відбуваються в народній школі. Не зважаючи на незначний контингент учнів, працюють усі 7 клас.

Добре прикрашено таборову переклу. Досі вона обслуговувала українців обох віровізнань. Тепер же православні українці захолялися будувати свою окрему переклу. З табораці створилися два гарні церковні хори—православний і греко-католицький.

Щотижня приїждять сюди кінопересука IPO і демонструє фільми. Не так давно відвідав табір єпископ Володимир, якому було влаштовано урочисту зустріч. Була святочна Богослужба і спільна трапеза для українців обох обрядів.

З піднесенням відзначаються в таборі всі національні свята. Особливо пам'ятним залишилося відсвяткування свята героїв. На таборовому пляну було споруджено велику символічну могилу, біля якої відправили павахиду священники обох віровізнань.

Табір „Конгрес“ має всі дані внутрішньо зміцнитися, піднести ще свою національно-культурну працю. ГОЛУБЕНКО.

Але „десертом“ програми інтернаціонального концерту була, безперечно, незрівняна Клавдія Таранова. „Чистокровне“, багате нюансами, кольоритивне меццо-сопрано,—можна сміло твердити,—відразу захопило слухачів.

Здавалося, співачка говорить,—так легко, без всякого напруження, дилася звуки від соковитих низьких, до насичених силою і почуттями високих. „Краса і сила“ виразу в півнісмію—вражаюча. В усіх чотирьох виконуваних нею речах, починаючи від пісні С. Людкевича „Одна пісня солодечка“ (на слова Уляни Кравченко) до романсу Р. Штрауса „Вечір тихо покрив полем“ (на слова Отто Бірбаума,—програма чомусь вказує „Бірбаум“ з „іє“) і арії Ш. Гуно з опери „Сабінська королева“ („Нарешті я сама...“), співаних українською мовою, Клавдія Таранова виявила своєрідну експресію і високий мистецький рівень вокальної культури. Чарівно інтерпретованій співачкою „Гопак“ (сл. Т. Шевченка, муз. Мусоргського), який так часто спрощується виконавцями до естрадно-чвансонетного блюзнірства, заблищав на цьому концерті повною гаммою властивого йому пісенного чару.

Взагалі цей концерт в цілому створив небуденне враження. Класичний став програма був суворо дотриманий прекрасним рівнем виконання. Надзвичайно п'якро тільки, що організатори „для великого хука“ як в організації приїзду виконавців, так—і найбільше—в рекламуванні самого концерту. Навто незвичайний час (10-та година року!) теж не соривав відвідувачам, та ще в період мюнхенського безтрамвайя. Через те публіки було дуже мало (бл. 200 осіб), що перш за все дуже негативно впливало на самопочуття виконавців, а серед присутніх викликало справедливе обурення. (Можна було, напр., почути таку репліку:—„У нас завжди так: або з повною влаштованою брику імпресу, або провалить дебру!“).

Проте, сподіваємося (котрий раз!), що наступні концерти подібного рівня і розмаху будуть влаштовані з належною пошаною і до артистів, і до „запротореного“ громадянства. А може навіть не забудуть ширше запросити і чужинських гостей та журналістів, бо цього разу їх було щось малувато...

В. СТАРИЦЬКИЙ

